

colloquium-journal

ISSN 2520-6990

Międzynarodowe czasopismo naukowe

Culturology

Jurisprudence

Economic sciences

Philological sciences

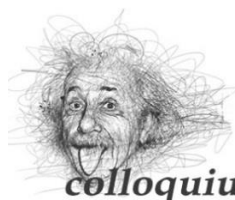
Pedagogical sciences

Psychological sciences

Physical education and sports

№32(225) 2024

Część 1

colloquium-journal

ISSN 2520-6990

ISSN 2520-2480

Colloquium-journal №32 (225), 2024

Część 1

(Warszawa, Polska)

Redaktor naczelny - **Paweł Nowak**
Ewa Kowalczyk

Rada naukowa

- **Dorota Dobija** - profesor i rachunkowości i zarządzania na uniwersytecie Koźmińskiego
- **Jemielniak Dariusz** - profesor dyrektor centrum naukowo-badawczego w zakresie organizacji i miejsc pracy, kierownik katedry zarządzania Międzynarodowego w Ku.
- **Mateusz Jabłoński** - politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki.
- **Henryka Danuta Stryczewska** – profesor, dziekan wydziału elektrotechniki i informatyki Politechniki Lubelskiej.
- **Bulakh Iryna Valerievna** - profesor nadzwyczajny w katedrze projektowania środowiska architektonicznego, Kijowski narodowy Uniwersytet budownictwa i architektury.
- **Leontiev Rudolf Georgievich** - doktor nauk ekonomicznych, profesor wyższej komisji atestacyjnej, główny naukowiec federalnego centrum badawczego chabarowska, dalekowschodni oddział rosyjskiej akademii nauk
- **Serebrennikova Anna Valerievna** - doktor prawa, profesor wydziału prawa karnego i kryminologii uniwersytetu Moskiewskiego M.V. Lomonosova, Rosja
- **Skopa Vitaliy Aleksandrovich** - doktor nauk historycznych, kierownik katedry filozofii i kulturoznawstwa
- **Pogrebnaya Yana Vsevolodovna** - doktor filologii, profesor nadzwyczajny, stawropolski państwowy Instytut pedagogiczny
- **Fanil Timeryanowicz Kuzbekov** - kandydat nauk historycznych, doktor nauk filologicznych. profesor, wydział Dziennikarstwa, Bashgosuniversitet
- **Aliyev Zakir Hussein oglu** - doctor of agricultural sciences, associate professor, professor of RAE academician RAPVHN and MAEP
- **Kanivets Alexander Vasilievich** - kandydat nauk technicznych, profesor nadzwyczajny Wydział Agrotechnologii i Transportu Drogowego, Państwowy Uniwersytet Rolniczy w Połtawie
- **Yavorska-Vitkovska Monika** - doktor edukacji, szkoła Kuyavsky-Pomorsk w bidgoszczu, dziekan nauk o filozofii i biologii; doktor edukacji, profesor
- **Chernyak Lev Pavlovich** - doktor nauk technicznych, profesor, katedra technologii chemicznej materiałów kompozytowych narodowy uniwersytet techniczny ukrainy „Politechnika w Kijowie”
- **Vorona-Slivinskaya Lyubov Grigoryevna** - doktor nauk ekonomicznych, profesor, St. Petersburg University of Management Technologia i ekonomia
- **Voskresenskaya Elena Vladimirovna** doktor prawa, kierownik Katedry Prawa Cywilnego i Ochrony Własności Intelektualnej w dziedzinie techniki, Politechnika im. Piotra Wielkiego w Sankt Petersburgu
- **Tengiz Magradze** - doktor filozofii w dziedzinie energetyki i elektrotechniki, Georgian Technical University, Tbilisi, Gruzja
- **Usta-Azizova Dilnoza Ahrarovna** - kandydat nauk pedagogicznych, profesor nadzwyczajny, Tashkent Pediatric Medical Institute, Uzbekistan
- **Oktay Salamov** - doktor filozofii w dziedzinie fizyki, honorowy doktor-profesor Międzynarodowej Akademii Ekoenergii, docent Wydziału Ekologii Azerbejdżańskiego Uniwersytetu Architektury i Budownictwa
- **Karakulov Fedor Andreevich** – researcher of the Department of Hydraulic Engineering and Hydraulics, federal state budgetary scientific institution "all-Russian research Institute of hydraulic Engineering and Melioration named after A. N. Kostyakov", Russia.
- **Askaryants Wiera Pietrowna** - Adiunkt w Katedrze Farmakologii, Fizjologia. Taszkencki Pediatryczny Instytut Medyczny. miasto Taszkent

SlideShare

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

«Colloquium-journal»

Wydawca «Interdruk» Poland, Warszawa

Annopol 4, 03-236

E-mail: info@colloquium-journal.org

<http://www.colloquium-journal.org/>

CONTENTS

CULTURAL STUDIES

Харрасова Р.Ф., Алиева С.А.

КОНТЕНТ-СТРАТЕГИИ СЕМЕЙНОГО ЖУРНАЛА «ДОМАШНИЙ»4

Kharrasova R.F., Alieva S.A.

CONTENT STRATEGIES OF THE FAMILY'S MAGAZINE «DOMASHNIY»4

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

Лисюк Я.О.

Лопасва О.М.

ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ8

Lysyuk Ya.O.

Lopasva O.N.

STUDY OF PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF FIRE TRAINING IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION8

PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

Аксьонова О.П.

СТРАТЕГІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД12

Aksonova O.P.

STRATEGIES OF INCLUSIVE PHYSICAL EDUCATION: INTERNATIONAL EXPERIENCE12

PHILOLOGICAL SCIENCES

Garayeva A.

OBSOLETE WORDS IN THE AZERBAIJANI LANGUAGE17

Гусейнова Т.Э.

СОСЛАГАТЕЛЬНОЕ, УСЛОВНОЕ И ПРЕДПОЛАГАЕМОЕ НАКЛОНЕНИЕ ГЛАГОЛА В АЗЕРБАЙДЖАНСКОМ И АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКАХ КАК СРЕДСТВО ВЫРАЖЕНИЯ МОДАЛЬНОСТИ21

Huseynova T.E.

THE SUBJUNCTIVE, CONDITIONAL AND SUPPOSITIONAL MOOD OF THE VERB IN AZERBAIJANI AND ENGLISH LANGUAGES AS A MEANS OF EXPRESSING MODALITY21

ECONOMIC SCIENCES

Кульганік О.М.

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД25

Kulhanik O.M.

IMPLEMENTATION OF THE CONCEPT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE PROGRAM OF SOCIAL AND ECONOMIC DEVELOPMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES25

Эсанова Ш.М.

КЛАСТЕРЫ КАК ПЕРСПЕКТИВНАЯ ФОРМА УПРАВЛЕНИЯ ТЕКСТИЛЬНЫМИ И ШВЕЙНЫМИ ПРЕДПРИЯТИЯМИ31

Esanova Sh.M.

CLUSTERS AS A PROMISING FORM OF MANAGEMENT OF TEXTILE AND CLOTHING ENTERPRISES31

LEGAL SCIENCES

Салуха Р.С., Поповський Я.А., Копилов Е.В.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПОНЯТТЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ СИТУАЦІЇ34

Salukha R.S., Popovsky Ya.A., Kopylov E.V.

INDIVIDUAL ISSUES OF THE CONCEPT OF THE OPERATIONAL AND SEARCH SITUATION34

Зиков Б.О., Ярцев .Ю., Копилов Е.В.

ПРАВОВА ОСНОВА ЗАСТОСУВАННЯ ОПЕРАТИВНОЇ ТЕХНІКИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ38

Yartsev R.Yu., Zykov B.O., Kopylov E.V.

LEGAL BASIS FOR THE APPLICATION OF OPERATIONAL TECHNIQUES IN THE CONDUCT OF OPERATIONAL AND SEARCH ACTIVITIES38

PEDAGOGICAL SCIENCES

Джалилова Т.М.

НАПРАВЛЕННЯ ДЕЛОВОГО ОБЩЕНИЯ НА АЗЕРБАЙДЖАНСКОМ ЯЗЫКЕ42

Jalilova T.M.

AREAS OF BUSINESS COMMUNICATION IN THE AZERBAIJANI LANGUAGE42

Mammadova S. N.

FOLKLORE ELEMENTS IN ZAHID KHALIL'S FAIRY TALE-NOVELLAS44

Aliyeva T. S.,

THE FABLE GENRE IN M. A. SABIR'S WORKS47

Заскалета С.Г., Буглай Н.М.

ІНОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ50

Zaskaleta S.G., Buhlai N.M.

INNOVATIVE APPROACHES TO TEACHING HUMANITIES IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION50

Шапочка К.А., Михальченко Н.В., Шапочка В.А.

СУПЕРВІЗІЯ – ПРОФЕСІЙНА ПІДТРИМКА В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ55

Shapochka K.A., Mykhalchenko N.V., Shapochka V.A.

SUPERVISION – PROFESSIONAL SUPPORT IN INCLUSIVE EDUCATION55

Шапочка К.А.,*кандидат педагогічних наук, доцент Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*ORCID: [0000-0002-4827-599X](https://orcid.org/0000-0002-4827-599X)**Михальченко Н.В.,***кандидат психологічних наук, доцент
Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*

0000-0003-0327-5491

Шапочка В.А.*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*

СУПЕРВІЗІЯ – ПРОФЕСІЙНА ПІДТРИМКА В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ

Shapochka K.A.,*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor**V.O. Sukhomlynskyi National University of Mykolaiv*ORCID: [0000-0002-4827-599X](https://orcid.org/0000-0002-4827-599X)**Mykhalchenko N.V.,***Candidate of Psychological Sciences,
Associate Professor**V.O. Sukhomlynskyi National University of Mykolaiv***Shapochka V.A.,***the second (Master's) level of higher education
V.O. Sukhomlynskyi National University of Mykolaiv*

SUPERVISION – PROFESSIONAL SUPPORT IN INCLUSIVE EDUCATION

Анотація

Реалізація Концепції «Нова українська школа» до 2029 року вимагає впровадження освітніх тренерів і нових форм професійної компетентності, зокрема супервізорства. Супервізорство – це метод навчання та підтримки педагогів, що забезпечує розвиток рефлексивної компетентності та підвищує якість роботи. Воно включає різноманітні функції, такі як нагляд, контроль, управління та допомога в адаптації навчального процесу для дітей з особливими освітніми потребами. Супервізія вважається необхідною для підготовки кваліфікованих спеціалістів, оскільки допомагає уникнути професійного вигорання, підвищує майстерність, надає емоційну підтримку та забезпечує зворотний зв'язок. Основною метою супервізії є підтримка в узагальненні знань, розвитку професійної ідентичності та підвищенні ефективності педагогічної діяльності. Супервізор здійснює практико-орієнтований супровід, дозволяючи педагогам підвищувати якість освіти та справлятися з викликами професії.

Abstract

The implementation of the Concept "New Ukrainian School" by 2029 requires the introduction of educational trainers and new forms of professional competence, in particular supervision. Supervision is a method of training and supporting teachers that ensures the development of reflective competence and improves the quality of work. It includes various functions, such as supervision, control, management and assistance in adapting the educational process for children with special educational needs. Supervision is considered necessary for the preparation of qualified specialists, as it helps to avoid professional burnout, increases skills, provides emotional support and provides feedback. The main goal of supervision is to support the generalization of knowledge, the development of professional identity and increasing the effectiveness of pedagogical activity. The supervisor provides practice-oriented support, allowing teachers to improve the quality of education and cope with the challenges of the profession.

Ключові слова: інклюзивна освіта, педагогічна діяльність, професійна підтримка, професійна майстерність, надання допомоги, спеціаліст, супербачення

Keywords: inclusive education, pedagogical activity, professional support, professional skills, assistance, specialist, supervision

Реалізація Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року поставила систему загальної середньої освіти перед новими викликами, а саме щодо необхідності

впровадження інституту освітніх тренерів та інноваційних форм розвитку професійної компетентності працівників, серед яких достатньо новою у межах проблематики педагогічного наставництва є супервізорство.

На основі узагальнення поглядів зарубіжних фахівців, дослідниця М. Пономаренко зазначає, що супервізорство («supervision») у перекладі з англійської мови означає «нагляд», «спостереження», «контроль», «управління», «керівництво», «адміністрування»; супервізор («supervisor» — «спостерігач», «керівник», «адміністратор».

Професійна підтримка в інклюзивній освіті є критично важливою, оскільки вона допомагає педагогам адаптувати навчальний процес до потреб дітей з особливими освітніми потребами (ООП) і забезпечує належні умови для всебічного розвитку кожної дитини. Інклюзивна освіта ставить перед учителями та іншими фахівцями складні завдання, тому професійна підтримка є основою для успішної реалізації інклюзивного навчання.

У світовій практиці супервізія — необхідний елемент підготовки кваліфікованих фахівців-психологів. У наукових джерелах *супервізія визначається як специфічний метод навчання психологів-початківців* (І. Булюбаш, Р. Грінсон, П. Девід, Д. Джейкобс, Б. Карвасарський, М. Кокс, Д. Мейер, Х. Спотніц, П. Ховкінс, Р. Шохет та ін.); *альтернатива особистісному аналізу* (С. Зонненберг, С. Лазар, Р. Урсано й ін.); *засіб підвищення фахової майстерності та кваліфікації досвідчених фахівців* (С. Гледдінг, А. Домбровський, Р. Кочюнас, К. Краутер, А. Менегетті); *засіб упередження професійного вигорання* (С. Кулаков, Р. Шохет, П. Ховкінс). Дослідники С. Гледдінг, С. Зонненберг, К. Краутер, С. Лазар, А. Менегетті, Р. Урсано стверджують, що *супервізорство є методом, який сприяє підвищенню якості роботи і є необхідною складовою частиною професійного розвитку як початківців, так і досвідчених психологів-практиків*.

Супервізія розглядається як специфічна форма професійно-психологічного супроводу входження в професію, що виконує практико-орієнтовану функцію, оскільки вона виступає засобом розвитку рефлексивної компетентності майбутніх практичних психологів.

Зміст поняття «супервізія», як зазначають J. Bernard, R. Goodyear, варіюється залежно від спеціалізації, але загалом під супервізією розуміємо надання допомоги в отриманні необхідних більшою мірою практичних знань і досвіду в галузі роботи з клієнтами у вигляді розвитку здатності самоаналізу та рефлексії, розуміння теорії й практики надання психологічної допомоги.

Важлива мета супервізії, за С. Falender, E. Shafranske, — це надання допомоги в узагальненні знань, здобутих у різних галузях психологічної науки, завдяки оволодінню котрими досягається професійна ідентичність.

Попри відсутність єдиного підходу й існування різних концепцій та моделей супервізій, більшість науковців (Г. Залевський, Н. Кравцова, С. Смирнова, Ю. Щукіна й ін.) розглядають супервізію:

— як специфічну форму професійно-психологічного супроводу входження в професію, що виконує практико-орієнтовану функцію;

— як виконання професійної практичної діяльності в певній галузі під керівництвом уповноваженого кваліфікованого фахівця, котрий має досвід самостійної роботи у сфері практичної психології не менш ніж 10 років;

— як взаємодію, побудовану відповідно до правил, необхідних для підготовки спеціаліста.

Супервізія забезпечує спеціалістів необхідними знаннями й досвідом у цій професійній галузі, установлює стандарти поведінки, етичні принципи, забезпечуючи захист клієнта від непрофесійних дій терапевта (P. Hawkins, R. Shohet).

Супервізія — це професійний процес підтримки й керівництва, де один фахівець (супервізор) надає консультативну допомогу іншому, щоб допомогти в розв'язанні професійних труднощів, підвищенні кваліфікації та розвитку. В основі супервізії лежить рефлексія — аналіз власної діяльності та її результатів, що сприяє вдосконаленню професійної компетентності.

У сфері освіти супервізія набула особливого значення, адже її завданням є допомогти педагогам, вихователям, методистам та іншим працівникам освіти підвищувати якість своєї роботи, розвивати професійні навички, покращувати педагогічні практики та справлятися з емоційними та професійними викликами. Зазвичай супервізія в освіті передбачає:

- *Розгляд і вирішення складних ситуацій у роботі з учнями* — аналіз конкретних випадків для знаходження найефективніших підходів у навчанні.

- *Підвищення професійної майстерності* — сприяння безперервному професійному зростанню через обговорення нових методик і підходів.

- *Емоційну підтримку* — допомогу у подоланні емоційного виснаження, стресу, що часто виникає у зв'язку з педагогічною діяльністю.

- *Забезпечення зворотного зв'язку* — обговорення результатів педагогічної діяльності, розбір сильних сторін і сфер для розвитку.

Супервізія в освіті також має форму індивідуальних консультацій, групових зустрічей або тематичних семінарів, що дозволяє педагогам працювати над особистими і колективними викликами, покращувати свою професійну ефективність та підтримувати мотивацію.

Оскільки ми розглядаємо супервізію як професійну підтримку в інклюзивній освіті, варто окреслити основні напрями цієї роботи:

- *Супервізія для педагогів інклюзивної освіти*: супервізія забезпечує педагогам простір для обговорення складних ситуацій і підтримки в роботі з дітьми з особливими потребами. Супервізори допомагають аналізувати ситуації, обговорювати емоційні виклики й забезпечувати якісну рефлексію педагогічної практики.

○ Особливо важливою є супервізія для молодих учителів і фахівців, які тільки починають працювати з дітьми з ООП, а також для запобігання професійному вигоранню.

○ *Методична підтримка та обмін досвідом:* освітяни можуть брати участь у методичних об'єднаннях, професійних семінарах і тренінгах, де обговорюються нові підходи, методики та стратегії роботи з дітьми з різними особливими потребами.

○ Важливо також створювати простір для обміну досвідом між педагогами, які вже працюють в інклюзивних класах, і тими, хто тільки починає цю практику.

○ *Співпраця з фахівцями супроводу (психологи, логопеди, дефектологи).* В інклюзивному середовищі ефективною є командна робота педагогів з іншими фахівцями — психологами, логопедами, дефектологами, реабілітологами. Спільна діяльність допомагає краще розуміти потреби дітей, розробляти індивідуальні плани навчання та забезпечувати комплексний підхід.

○ Регулярні консультації з фахівцями дозволяють педагогам краще адаптувати навчальні матеріали та методи до конкретних потреб дитини.

○ *Навчання інклюзивним методикам та підходам:* проведення спеціальних тренінгів і курсів з інклюзивної педагогіки, де вчителі навчаються методам адаптації навчального матеріалу, розвитку соціальних навичок у дітей з ООП, методам комунікації та підтримки позитивної поведінки.

○ Професійна підтримка включає навчання вчителів підходам, що сприяють створенню безпечного й сприятливого для навчання середовища для всіх дітей.

○ *Емоційна підтримка та профілактика вигорання:* робота в інклюзивних класах вимагає від педагогів високого рівня емоційної стійкості та

адаптивності. Психологічна підтримка, регулярні супервізії та програми для запобігання вигоранню допомагають педагогам залишатися мотивованими та емоційно стабільними.

○ Створення груп підтримки, де педагоги можуть обговорити свої труднощі, отримати допомогу в емоційно складних ситуаціях і знайти розраду у колег, що стикаються з подібними викликами.

○ *Інформаційно-ресурсна підтримка:* освітяни потребують доступу до сучасних ресурсів, матеріалів та літератури, що допоможуть їм краще зрозуміти особливості роботи з дітьми з різними видами ООП.

○ Ресурсні центри інклюзивної освіти можуть надавати навчальні матеріали, інструменти для оцінювання, приклади адаптованих навчальних планів, методичні рекомендації.

Професійна підтримка в інклюзивній освіті забезпечує педагогів необхідними знаннями, інструментами та емоційною підтримкою, необхідними для роботи в інклюзивних умовах. Вона сприяє підвищенню якості навчання, формуванню інклюзивного середовища та допомагає кожній дитині, незалежно від її особливих потреб, досягти свого повного потенціалу.

Список використаних джерел:

1. Мушкевич М. І. Супервізія [Текст] : навч. посіб. (до курсу «Супервізія») Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 188 с.

2. Про затвердження Порядку надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) Наказ МОН від 14.06.2024 № 855 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1201-24#Text>

Colloquium-journal №32 (225), 2024

Część 1

(Warszawa, Polska)

ISSN 2520-6990

ISSN 2520-2480

Czasopismo jest zarejestrowany i wydany w Polsce. Czasopismo publikuje artykuły ze wszystkich dziedzin naukowych. Magazyn jest wydawany w języku angielskim, polskim i rosyjskim.

Częstotliwość: co tydzień

Wszystkie artykuły są recenzowane.

Bezpłatny dostęp do elektronicznej wersji magazynu.

Przesyłając artykuł do redakcji, autor potwierdza jego wyjątkowość i jest w pełni odpowiedzialny za wszelkie konsekwencje naruszenia praw autorskich.

Opinia redakcyjna może nie pokrywać się z opinią autorów materiałów.

Przed ponownym wydrukowaniem wymagany jest link do czasopisma.

Materiały są publikowane w oryginalnym wydaniu.

Czasopismo jest publikowane i indeksowane na portalu eLIBRARY.RU,

Umowa z RSCI nr 118-03 / 2017 z dnia 14.03.2017.

Redaktor naczelny - **Paweł Nowak, Ewa Kowalczyk**

«Colloquium-journal»

Wydawca «Interdruk» Poland, Warszawa

Annopol 4, 03-236

Format 60 × 90/8. Nakład 500 egzemplarzy.

E-mail: info@colloquium-journal.org

<http://www.colloquium-journal.org/>